

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗๘
วันพุธ ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
--------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

๒. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวศุภิรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวปานทิพย์ พลฤกษ์ชลวิทย์

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๗๗ วันอังคาร ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการดำเนินงานภายหลังการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น

ที่ประชุมมีการหารือการร่วมดำเนินรายการแกะกล่องรัฐธรรมนูญไทย โดยมอบหมายให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญตั้งมีรายนามต่อไปนี้เป็นผู้รับผิดชอบในการร่วมดำเนินรายการแกะกล่องรัฐธรรมนูญไทย

๑. ประเด็นที่ ๖ ประชาชนมีส่วนจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างไร ประเด็นที่ ๘ สิทธิชุมชนตกหล่นไปไหน ประเด็นที่ ๒๑ องค์กรอิสระจะมาควบคุมและทำให้รัฐบาลอ่อนแอจริงหรือไม่ และประเด็นที่ ๒๔ บทเฉพาะกาลตั้งใจสืบทอดอำนาจจริงไหม มอบหมายให้นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบ

๒. ประเด็นที่ ๑๔ ทำไมเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใบเดียว/ประชาชนเสียสิทธิใหม่ ประเด็นที่ ๑๕ ประชาชนมีอำนาจ Vote เปลี่ยนแปลงการเมืองได้อย่างไร และประเด็นที่ ๑๗ สมาชิกวุฒิสภาตามร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นสมาชิกวุฒิสภาลากตั้งจริงหรือไม่/การเลือกสมาชิกวุฒิสภาย้ง่ายจริงหรือ มอบหมายให้นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบ

๓. ประเด็นที่ ๓ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หายไปไหน และประเด็นที่ ๑๐ สิทธิสตรีอยู่ตรงไหน และส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวอย่างไรบ้าง มอบหมายให้นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบ

๔. ประเด็นที่ ๑๓ ทำไมกำหนดคุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้มกว่าเก่า และประเด็นที่ ๑๙ รัฐธรรมนูญห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตดงบประมาณไปพัฒนาจังหวัดจริงหรือไม่ มอบหมายให้นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบ

๕. ประเด็นที่ ๒๒ รัฐธรรมนูญก้าวกำอำนาจการบริหารของคณะรัฐมนตรีจริงไหม มอบหมายให้นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบ

ทั้งนี้ เพื่อให้การเผยแพร่และชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ประชุมเห็นควรมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดทำสาระสำคัญของแต่ละประเด็น เพื่อให้คณะกรรมการใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่และชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ และคณะกรรมการควรนำประเด็นทั้ง ๒๔ ประเด็นซึ่งที่ประชุมร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นหลักในการเผยแพร่และชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ

ในส่วนของการร่วมดำเนินรายการที่สถานีวิทยุของกรมกิจการพลเรือนทหารบกนั้น รายการวิทยุตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมมอบหมายให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้รับผิดชอบในการร่วมดำเนินรายการ ดังนี้

๑. วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มอบหมายให้ นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบในประเด็นนายกรัฐมนตรีคนนอก

๒. วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มอบหมายให้ นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ เป็นผู้รับผิดชอบในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

มีกรรมการแสดงความเห็นว่าประเด็นสำคัญที่ควรเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการร่วมดำเนินรายการที่สถานีวิทยุกรมกิจการพลเรือนทหารบก คือ ประเด็นด้านการศึกษา และประเด็นที่เกี่ยวกับสตรี ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายให้ นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ และนางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ร่วมกันรับผิดชอบในประเด็นด้านการศึกษา และให้นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ รับผิดชอบในประเด็นที่เกี่ยวกับสตรี นอกจากนี้ ให้นายนรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ รับผิดชอบในประเด็นที่ ๑ ทำไมต้องเน้นการปราบโกง ประเด็นที่ ๒ ไม่เป็นประชาธิปไตยจริงหรือ และประเด็นที่ ๑๑ คนรุ่นใหม่จะได้ประโยชน์อะไรจากรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเป็นผู้ประสานงานระหว่างคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสถานีวิทยุกรมกิจการพลเรือนทหารบก

จากนั้น ประธานกรรมการเสนอให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาว่าคณะกรรมการควรใช้แนวทางใดในการทำความเข้าใจต่อประชาชนกรณีที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลออกมาโจมตีและบิดเบือนเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญนี้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- คณะกรรมการควรร่วมกันกำหนดแนวทางในการชี้แจงตอบโต้ในประเด็นที่มีกลุ่มบุคคลหรือบุคคลออกมาโจมตีและบิดเบือนเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญให้กับผู้ที่ทำหน้าที่ชี้แจงตอบโต้ในสื่อสังคมออนไลน์ (social media)
- ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการไม่ควรเป็นผู้ชี้แจงโต้ตอบเองโดยตรง แต่ควรผลักดันให้ประชาชนที่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ชี้แจงโต้ตอบในสื่อสังคมออนไลน์ (social media)
- คณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญควรขอร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ในการผลิตสื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ชี้แจงทำความเข้าใจให้กับประชาชน และจะต้องนำสื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นมารวมทั้งสื่อที่คณะกรรมการผลิตขึ้นเองนำมารวบรวมลงไว้ในเว็บไซต์ของคณะกรรมการเพื่อให้สะดวกต่อการเข้าถึง
- ประเด็นเรื่องสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และประเด็นองค์กรอิสระ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งคณะกรรมการจะต้องรีบชี้แจงทำความเข้าใจต่อประชาชน
- ประธานกรรมการควรเป็นหลักของคณะกรรมการในการชี้แจงทำความเข้าใจให้กับประชาชนในประเด็นต่าง ๆ เนื่องจากสื่อมวลชนจะให้ความสนใจต่อประธานกรรมการค่อนข้างสูง
- คณะกรรมการควรร่วมกันพิจารณาว่าควรอธิบายต่อสังคมอย่างไรในประเด็นเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิชุมชน และสมัชชาพลเมืองที่ไม่ได้กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้
- คณะกรรมการควรส่งเสริมและผลักดันให้ภาคประชาสังคม และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญมาช่วยในการชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ
- คณะกรรมการควรทำให้ประชาชนและสื่อที่เป็นกลางทางการเมืองเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญให้มากขึ้น
- ในกรณีที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิชุมชนและสิทธิเสรีภาพตามร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นได้มีการบัญญัติไว้ให้ชัดเจนนั้น อาจเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการตีความเกี่ยวกับขอบเขตของสิทธิเสรีภาพได้ ดังนั้น หลังจากที่ได้รับข้อเสนอแนะหรือการแสดงความคิดเห็นแล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องใช้ดุลพินิจในการนำข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นต่างๆ มาใช้ประกอบการพิจารณา โดยเฉพาะข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- การแสดงความคิดเห็นของประชาชนหรือนักวิชาการต่างๆ นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่มีการวิพากษ์วิจารณ์อยู่แล้ว ซึ่งวิธีการชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่สังคมและประชาชนนั้น คณะกรรมการไม่ควรใช้วิธีการในลักษณะที่เป็นการโต้ตอบข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกับองค์กร หน่วยงาน หรือประชาชนที่ได้เสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นนั้นๆ แต่ควรใช้วิธีการชี้แจงร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นไปพร้อมกับการรับฟังความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งในเบื้องต้นคณะกรรมการควรรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่างๆ ไว้ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จะเป็นวิธีการที่ลดเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นลงได้

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาแนวทางการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้มีการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น กล่าวคือ นอกจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นแล้ว ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นผ่านช่องทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุด้วย ซึ่งช่องทางการเผยแพรดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจแก่สังคมและประชาชนได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งติดต่อประสานไปยังคณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐบาลเพื่อขอเวลาออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์และวิทยุในการชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น โดยรายละเอียดในการกำหนดวันเวลาในการออกอากาศ และกรรมการคนใดจะเป็นผู้ชี้แจงในเรื่องใดนั้น ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจะได้ประสานรายละเอียดไปยังสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุเพื่อกำหนดวันเวลาในการออกอากาศต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์